

DET KONGELIGE
NÆRINGS- OG FISKERIDEPARTEMENT

Næringsministeren

Kontroll- og konstitusjonskomiteen
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

15/5472

18.5.16

Vedrørende Nærings- og fiskeridepartementets eierskapsutøvelse i Telenor og Telenors håndtering i VimpelCom-saken

Jeg viser til mitt brev til komiteen datert 27.4.16 hvor det fremgår at Deloitte Advokatfirma (Deloitte), på oppdrag fra styret i Telenor, var i ferd med å gjennomgå hvordan Telenor har håndtert og fulgt opp sitt eierskap i VimpelCom.

Deloitte har nå ferdigstilt sitt arbeid og avlagt sin rapport. Rapporten ble i sin helhet offentliggjort 29.4.16. Departementet fikk en muntlig gjennomgang av rapporten 28.4.16 i et møte med Telenors styreleder og Deloitte. Etter anmodning fra departementet mottok departementet 10.5.16 en skriftlig redegjørelse fra styret i Telenor med vurderinger av innholdet i rapporten.

Deloitte's rapport og den skriftlige redegjørelsen fra Telenors styre av 10.5.16 om rapportens innhold følger vedlagt.

Bakgrunn

Styret i Telenor besluttet i oktober 2015 å engasjere Deloitte for å gjøre en gjennomgang av Telenors oppfølging og håndtering av eierskapet i VimpelCom. Målet med gjennomgangen har ifølge Telenors styre vært å få klarlagt alle fakta for å få et best mulig grunnlag til å vurdere hvordan Telenor har håndtert sitt eierskap i VimpelCom og for å legge til rette for læring og forbedring.

Oppdragsgiver for Deloitte har vært styret i Telenor. Departementet, som største aksjonær i Telenor, har ikke vært involvert i fastsettelse av mandatet til Deloitte eller deltatt i de

undersøkelsene Deloitte har foretatt. For bruk i Deloitte's arbeid har departementet imidlertid på anmodning fra Telenor gitt Telenor kopi av skriftlig korrespondanse mellom departementet og Telenor relatert til forhold knyttet til VimpelCom siden 2005. Dette ved at departementet har oversendt informasjon skriftlig til Telenor, som har videreformidlet dette til Deloitte.

Styret i Telenor viser til at Deloitte's mandat har vært å gjennomgå:

- Beslutninger og handlinger Telenor-nominerte styremedlemmer i VimpelComs styre har vært involvert i knyttet til VimpelComs investeringer i Usbekistan.
- Telenors håndtering av informasjon relatert til VimpelComs 4G-investeringer i 2011.
- Telenors formelle styringsstrukturer for oppfølging og håndtering av VimpelCom-eierskapet.
- Telenors rolle som aksjonær i oppfølgingen av VimpelComs investeringer i Usbekistan.
- Telenors ledelses håndtering og styrets oppfølging av Telenors eierskap i VimpelCom.
- Telenors informasjon til største eier og informasjon til Stortingets kontroll- og konstitusjonskomite om VimpelComs investeringer i Usbekistan.

Telenor viser til at gjennomgangen omfatter Telenor-nominerte styremedlemmer i VimpelCom, ansatte i Telenor og styret i Telenor ASA i perioden fra 2005 til november 2015.

Deloitte leverte den endelige rapporten til Telenor 27.4.16. Rapporten ble i sin helhet offentliggjort 29.4.16. Det opplyses at Deloitte har gjennomført 54 intervjuer med 46 personer og fått tilgang til Telenors dokumenter. Deloitte har ikke hatt tilgang til VimpelComs dokumenter. Når det gjelder problemstillinger knyttet til VimpelComs etablering i Usbekistan, har Deloitte lagt til grunn de fakta som fremgår av avtalene VimpelCom inngikk med amerikanske og nederlandske myndigheter 18.2.16. Hva gjelder disse avtalene og Telenors vurderinger av dette viser jeg også til mitt brev til komiteen av 29.2.16.

Deloitte har både i rapporten og tilknyttet presentasjonen av denne 29.4.16, understreket at rapporten må leses i sin helhet. Som nevnt er rapporten samt Deloitte's presentasjon fra pressekonferanse 29.4.16 vedlagt dette brevet og jeg henviser til dette hva gjelder Deloitte's vurderinger og konklusjoner.

Telenors vurderinger

Som det fremgår av styret i Telenor sin skriftlige redegjørelse av 10.5.16 representerer Deloitte's gjennomgang ifølge styret en grundig gjennomgang av fakta og vurderinger når det gjelder Telenors håndtering av eierskapet i VimpelCom. Styret viser til at Deloitte ikke har funnet at Telenor-ansatte har vært delaktige i korrupsjon eller andre lovbrudd, men at rapporten påpeker svakheter på enkelte områder. Styret viser videre til at det vil bruke rapporten som grunnlag for læring og forbedring.

Telenor viser til at Deloitte's rapport kritiserer Telenor for deler av håndteringen av eierskapet i VimpelCom, særlig knyttet til interne systemer, kommunikasjon og lederskap, og styret mener det er alvorlig at Deloitte i sin rapport beskriver Telenors håndtering som mangelfull.

Styret viser også i sin redegjørelse til at Telenors styre og ledelse allerede har iverksatt flere tiltak for å forberede selskapets virksomhetsstyring og etikkarbeid, og at dette arbeidet vil fortsette fremover. En beskrivelse av initiativ som allerede er besluttet og iverksatt eller som skal gjennomføres, fremgår av den vedlagte skriftlige redegjørelsen fra Telenor. Styret gir

også uttrykk for at styret, i samarbeid med administrasjonen, vil vurdere om ytterligere tiltak er hensiktsmessig i lys av Deloittes gjennomgang.

Styret fremholder i sin redegjørelse at selskapet har et omfattende og velfungerende internkontrollsystem, og dersom det avdekkes saker som indikerer lovbrudd, eller brudd på Telenors etiske retningslinjer eller styringsdokumenter, blir sakene undersøkt og behandlet grundig i samsvar med Telenors rammeverk for behandling av slike saker. Styret viser i den sammenheng til at Telenor offentliggjorde overordnet informasjon om to slike forhold 29.4.16 (pressemeldingen fra Telenor om forholdene er vedlagt). Begge forholdene er ifølge styret avdekket av konsernets internkontrollsystemer. Ett av forholdene er anmeldt til politiet i gjeldende land og styret viser til at den lokale politimyndigheten av hensyn til etterforskningen har bedt Telenor om ikke å gi ytterligere kommentarer til saken nå. Departementet fikk en kort orientering om disse to forholdene i et møte med Telenors styreleder 28.4.16.

Mine vurderinger

Deloittes gjennomgang fremstår som et omfattende arbeid som har søkt å gi svar på mange viktige spørsmål av ulik karakter knyttet til Telenors håndtering av eierskapet i VimpelCom.

Jeg merker meg at Deloitte ikke har funnet grunnlag for at Telenor-ansatte har vært delaktige i korrupsjon eller andre lovbrudd og at det ikke er funnet indikasjoner på at individer i Telenor ikke har forsøkt å håndtere bekymringsmeldingene fra 2011 på en passende ("appropriate manner") måte utfra situasjonen da. Jeg registrerer også at det er Deloittes vurdering at de Telenor-nominerte styremedlemmene har tatt en aktiv rolle i VimpelCom-styret for å bidra til at etableringen i Usbekistan skulle være i henhold til relevant korrupsjonslovgivning.

Samtidig peker Deloitte på flere kritikkverdige forhold. Disse knytter seg både til strukturelle svakheter og til informasjonshåndtering og skjønnsutøvelsen til sentrale personer i Telenor.

Departementets rolle i denne saken har vært å vurdere hvordan styret i Telenor har håndtert saken med bakgrunn i forventningene staten som eier har til selskapene med statlig eierandel. Deloitte peker i sin rapport på at styret i Telenor burde ha bedt om en mer detaljert redegjørelse av bekymringsmeldingene fra 2011, da det ble informert om disse til styret i desember 2014. Det er videre Deloittes vurdering at daværende styreleder og konsernsjef i Telenor burde ha informert departementet, som største aksjonær, på et tidligere tidspunkt om bekymringsmeldingene fra 2011. Jeg merker meg at Deloittes vurderinger av disse forholdene således slik jeg ser det støtter opp om det faktiske grunnlaget som var utgangspunktet for at jeg i oktober 2015 kom til at jeg ikke lenger hadde tillit til den daværende styrelederen i Telenor, jf. mitt brev til komiteen datert 27.4.16. Ut over dette vil jeg også peke på at det er styret som har det øverste ansvaret for selskapets drift og for at selskapet har en hensiktsmessig organisering og nødvendige systemer og retningslinjer på plass.

Jeg forventer at det nye styret og den nye ledelsen i Telenor aktivt følger opp de kritikkverdige forholdene som Deloitte har påpekt i sin rapport med tiltak, jf. også den skriftlige redegjørelsen fra Telenors styre, og departementet vil følge opp selskapets arbeid med dette i den videre eierdialogen.

Jeg viser avslutningsvis til komiteens brev av 12.5.16 med invitasjon til høring 27.5. Jeg bekrefter med dette min deltakelse og vil komme tilbake til komiteen med hensyn til bisittere mv.

Med hilsen

Monica Mæland

Statsråd Monica Mæland
Nærings- og fiskeridepartementet
Postboks 8090 Dep
0032 Oslo

Our date
2016.05.10

Our reference

Your date

Your reference

Our contact
Tom Riege

RAPPORT OM TELENORS HÅNDTERING AV MINORITETSEIERSKAPET I VIMPELCOM

Det vises til møte hos statsråden den 28. april 2016 hvor Sigve Brekke, Tom Riege og representanter fra Deloitte Advokatfirma AS (Deloitte) deltok i tillegg til undertegnede. I møtet ga Deloitte en gjennomgang av rapporten om Telenors håndtering av eierskapet i VimpelCom. Som anmodet oversendes en skriftlig tilbakemelding på rapporten fra Deloitte. Når det gjelder avtalene VimpelCom Ltd. har inngått med amerikanske og nederlandske myndigheter vises det til orienteringen som Telenor sendte den 23. februar i år.

Vedlagt følger den endelige rapporten fra Deloitte datert 27. april 2016 og Deloittes presentasjon på Telenors pressekonferanse 29. april 2016.

Bakgrunn

For Telenor har det vært viktig med en gjennomgang av hvordan Telenor har håndtert minoritets-eierskapet i VimpelCom. Dette gjelder særlig i perioden der transaksjoner med Takilant og tilknyttede selskaper ble gjennomført. I oktober 2015 besluttet derfor som kjent styret i Telenor ASA å engasjere Deloitte for å gjøre en gjennomgang av Telenors oppfølging og håndtering av eierskapet i VimpelCom. Målet med gjennomgangen har vært å få klarlagt alle fakta for å få et best mulig grunnlag for å vurdere Telenors håndtering av eierskapet, og for å legge til rette for læring og forbedring.

Deloittes mandat har vært å gjennomgå:

- Beslutninger og handlinger Telenor-nominerte styremedlemmer i VimpelComs styre har vært involvert i knyttet til VimpelComs investeringer i Usbekistan.
- Telenors håndtering av informasjon relatert til VimpelComs 4G-investeringer i 2011.
- Telenors formelle styringsstrukturer for oppfølging og håndtering av VimpelCom-eierskapet.
- Telenors rolle som aksjonær i oppfølgingen av VimpelComs investeringer i Usbekistan.
- Telenors ledelses håndtering og styrets oppfølging av Telenors eierskap i VimpelCom.
- Telenors informasjon til største eier og informasjon til Stortingets kontroll- og konstitusjonskomite om VimpelComs investeringer i Usbekistan.

Gjennomgangen skulle omfatte Telenor-nominerte styremedlemmer, ansatte i Telenor og styret i Telenor ASA, i perioden fra 2005 til november 2015.

Deloitte overleverte den endelige rapporten med konklusjoner og anbefalinger til Telenor den 27. april 2016. Advokatfirmaet har gjennomført 54 intervjuer med 46 personer og fått tilgang til Telenors dokumenter i saken. Telenor har vært opptatt av full åpenhet for å sikre at Deloitte kunne gjøre en omfattende og uavhengig gjennomgang.

Læringspunkter og videre arbeid

Etter styrets oppfatning representerer rapporten fra Deloitte en grundig gjennomgang av fakta og vurderinger når det gjelder Telenors håndtering av eierskapet i VimpelCom. Deloitte har ikke funnet at Telenor-ansatte har vært delaktige i korrupsjon eller andre lovbrudd, men rapporten påpeker svakheter på enkelte områder. Styret i Telenor ASA vil bruke rapporten som grunnlag for læring og forbedring i Telenors virksomhet. Telenor opererer i krevende markeder og arbeider kontinuerlig med å følge opp våre etiske retningslinjer.

Håndteringen av eierskapet i VimpelCom har stått høyt på Telenors ledelse og styres agenda. Rapporten kritiserer Telenor for deler av håndteringen av eierskapet, særlig knyttet til interne systemer, kommunikasjon og lederskap. Styret mener det er alvorlig at Deloitte i sin rapport beskriver Telenors håndtering som mangelfull.

Telenors styre og ledelse har allerede iverksatt flere tiltak for å forbedre selskapets virksomhetsstyring og etikkarbeid, og dette arbeidet vil fortsette fremover. Gjennomgangen gir verdifulle bidrag til arbeidet som pågår for å forbedre Telenors prinsipper for eierstyring og selskapsledelse, både i Telenors datterselskaper og i selskaper som ikke kontrolleres direkte eller indirekte av Telenor.

Telenor har et omfattende og velfungerende internkontrollsystem. Dette systemet inkluderer internrevisjon og en «compliance»-funksjon. I Telenors årlige redegjørelse om samfunnsansvar, og i Telenors årlige redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse, beskrives dette. Der det avdekkes saker som indikerer lovbrudd, eller brudd på Telenors etiske regler eller styringsdokumenter, blir sakene undersøkt og behandlet grundig, i samsvar med Telenors rammeverk for behandling av slike saker.

Under pressekonferansen den 29. april 2016 redegjorde konsernsjef Sigve Brekke for to slike forhold. Det vises også til Telenors pressemelding av samme dato. Begge forhold er avdekket av konsernets internkontrollsystemer. Et av forholdene er anmeldt til politiet i gjeldende land. Den lokale politimyndigheten har av hensyn til etterforskningen bedt Telenor om ikke å gi ytterligere kommentarer til saken nå.

Deloittes gjennomgang av Telenors håndtering av eierskapet i VimpelCom belyste flere forbedringsområder for Telenor. Dette er områder som selskapet arbeider med. Særlig gjelder dette forhold knyttet til virksomhetsstyring, kommunikasjon og lederskap.

Nedenfor følger en beskrivelse av initiativ som allerede er besluttet og iverksatt eller som skal gjennomføres:

1. Telenors styre vil foreta endringer i styrets komiteer for å styrke styrets kontroll og utvikling av selskapet. Dette innebærer blant annet styrking av arbeidet med risikostyring, styringsprinsipper («governance») og etterlevelse av selskapets etiske prinsipper og retningslinjer.
2. Det er opprettet en egen konsernkomité for å styrke selskapets gjennomføringskraft og den daglige koordinering og styring av forretningsdriften. Konsernkomiteen vil i tillegg ha særlig fokus på elementer tilknyttet kontroll, risikostyring og oppfølging av det etiske rammeverket.
3. Styret og ledelsen styrker rapporteringslinjene for Telenors internrevisjon og «compliance»-funksjon. Det opprettes en direkte rapportering fra «compliance»-funksjonen og internrevisjon til konsernsjefen. Internrevisjonen og «compliance»-funksjonen rapporterer også direkte til styret ved komiteene.
4. Klarere mandat for, opplæring og oppfølging av styremedlemmer i datterselskaper. Prosessen for å oppnevne eller nominere Telenor-ansatte som styremedlemmer i datterselskaper og større ikke-kontrollerte selskaper blir endret, og forventningene til styremedlemmene skal klargjøres. Opplæring av styremedlemmene og systemene for støtte skal forbedres.
5. Telenor har i dag en systematisk oppfølging av finansielle parametere samt flere operasjonelle områder i hele selskapet. Nå skal også ikke-finansielle mål innen områder som etikk og samfunnsansvar tas inn i den samme rapporteringsstrukturen. Formålet er at alle deler av selskapet følges tettere opp, samt sikre en høyere bevissthet knyttet til problemstillinger innen disse områdene.
6. Selskapet har allerede iverksatt endring i varslingskanalen fra en intern kanal til en kanal som administreres av en ekstern aktør for å styrke muligheten til konfidensiell varsling i tråd med anerkjent internasjonal praksis. Saksbehandlingen håndteres fortsatt av Telenors egen «Ethics & Compliance» organisasjon. I tillegg kan medarbeidere rapportere eller søke råd direkte hos sin lokale «Ethics & Compliance Officer» eller hos sin overordnede. Antall bekymringsmeldinger og Telenors oppfølging rapporteres regelmessig til styret.
7. Samtlige 36.000 ansatte skal fremover signere selskapets Code of Conduct (etiske retningslinjer) hvert år. Videre skal alle ansatte gjennomføre forbedret obligatorisk opplæring i selskapets etiske retningslinjer. Kursingen vil blant annet skje via digitale plattformer i løpet av 2016, og vil være en viktig bevisstgjøring av selskapets etiske plattform.

Styret vil i samarbeid med administrasjonen vurdere om ytterligere tiltak er hensiktsmessig i lys av Deloittes gjennomgang.

Med vennlig hilsen

Gunn Wærsted
Styrets leder
Telenor ASA

